

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponenta práce

Autor práce: Bc. Kryštof Lejčec

Název práce: Příležitosti korupce v zákoně o veřejných zakázkách

Autor posudku: prof. PhDr. František Ochrana, DrSc.

Diplomová práce řeší zajímavé téma. Není snadné psát o problémech korupce a veřejných zakázek, poněvadž existuje velké množství prací, které se těmito otázkami zabývají. Databáze časopisů WoS uvádí 382 záznamů na toto téma. Autor proto musel najít „bílé místo“, které je prozatím relativně neprozkoumané. To se mu podařilo. Diplomovou práci hodnotím podle níže uvedených kritérií následovně:

1) Věcný přínos práce a její přidaná hodnota;

Přínos spatřuji v následujících oblastech. Prvou je samotný přístup (vymezení tématu) jako inspirace pro další bádání. Je zkoumán regulativní předpis (zákon o veřejných zakázkách) jako možné „okno“ ke vnikání korupce do veřejného zadávání. Tento přístup je „neotřelý“. Přínos spatřuji i v navržených možných opatřeních pro snížení korupčních rizik v rámci novely zákona o veřejných zakázkách. Přínosem je i pokus o vymezení pojmu „příležitost ke korupci“.

2) Stanovení výzkumných otázek a jejich zodpovězení;

Diplomant si staví následující 3 cíle (viz s. 7):

Číslo cíle	Vymezený cíl	Stupeň splnění cíle
1	„Definovat termín „příležitost ke korupci““.	Splněn. Souhlasím s diplomantovým hodnocením splnění cíle, viz závěr, s. 61-62.
2	„Identifikovat příležitosti pro vznik korupce v Zákoně o veřejných zakázkách“.	Splněn. Souhlasím s diplomantovým hodnocením splnění cíle, viz závěr, s. 62-64
3	„Navrhnout možná opatření pro snížení míry rizika korupce ve veřejných zakázkách“.	Splněn. Souhlasím s diplomantovým hodnocením splnění cíle, viz závěr, s. 65.

První dva cíle jsou analytické a deskriptivní. Třetí cíl je syntetický a směřuje zkoumání k syntéze a generalizaci. Na cíle navazují 3 výzkumné otázky (viz s. 7) a jedna podotázka (viz s. 8):

Číslo výzkumné otázky	Znění otázky	Komentář k výzkumné otázce
1	„Co je příležitost ke korupci?“	Výzkumná otázka splněna. Diplomant však s ní ale explicitě v textu podrobně nepracuje a ani ji <i>výslovně</i> nehodnotí jako v případě cílů a hypotéz.
2	„Jaké podmínky naplňuje současný zákon pro vytváření korupčních příležitostí v současnosti a jaké podmínky splňovaly předchozí zákony od roku 1993?“	Výzkumná otázka splněna. Její splnění viz závěr (s.62).
3	„Jaká opatření mohou snížit příležitost ke korupci ve veřejných zakázkách?“	Výzkumná otázka splněna.

K výzkumným otázkám se váže i podotázka: „Existuje přímá souvislost mezi velkými korupčními kauzami a změnami Zákona o veřejných zakázkách? (s. 8)“. Autor k výzkumným otázkám na s. 7 uvádí, že „k naplnění výše stanovených cílů je třeba si položit několik výzkumných otázek, na které v závěru dokážeme jasně odpovědět“.

Považoval bych za vhodnější na výzkumné otázky a podotázku průběžně explicitě odpovídat v analyticko-výsledkové části diplomové práce, protože čtenář při studiu diplomové práce dostává průběžně odpověď na výzkumné otázky.

Také je třeba kriticky zmínit (jde o formálně logickou výtku), že v závěru (při hodnocení výzkumných cílů a výzkumných otázek) jsou oba fenomény používány neostře a jako substituty. Dochází k chybné denotaci a volné záměně termínů. Viz diplomantovo tvrzení na s. 65: „Třetí cíl pak klade diplomové práci za úkol navržení možných opatření pro snížení míry rizika korupce ve veřejných zakázkách. Odpověď na tuto **otázku** není vůbec lehké nalézt, a tak byla tato otázka i součástí dotazníkového šetření“. (Termíny „cíl“ a „otázka“ jsou zvýrazněny mnou, oponentem). Kriticky poznamenávám, že pojmy „cíl“ a „otázka“ nejsou rovnomocné, jak implikuje autorův text.

Na základě výzkumných otázek a cíle byly stanoveny 2 hypotézy:

Číslo hypotézy	Znění hypotézy	Hodnotící závěr k verifikaci/vyvrácení hypotézy
1	„S každým vydáním zákona upravujícího veřejné zakázky a jejich novelizací od roku 1993 docházelo ke snižování korupčních příležitostí vyskytujících se v těchto zákonech“.	Hypotéza vyvrácena. Viz závěr, s. 66.
2	„Státní úředníci se budou domnívat, že příležitost ke korupci lze v zákoně o veřejných zakázkách eliminovat zlepšením kontroly administrování a procesu veřejných zakázek“.	Hypotéza potvrzena. Viz závěr s. 66.

Z formálního hlediska je obsah hypotéz odvozen z výzkumných otázek a cílů. Hypotézy svým obsahem umožňují jejich verifikaci či vyvrácení.

3) Strukturace práce;

Struktura práce je vhodně zvolena (viz s. obsah, s. 1). Nemám k ní připomínek.

4) Věcné správnosti a přesvědčivosti argumentace;

Argumentace je podepřena o fakta a je přesvědčivá.

5) Propracování a aplikaci teoretických východisek a přístupů;

Diplomová práce se opírá o tři „teoretické pilíře“. Prvním je teorie politických sítí aktérů. Druhým je idea „korupce“ a třetím koncept „příležitostí ke korupci“ (je to případ kripkovského možného světa). Ten je pak pro zkoumání příležitostí ke korupci, jak je „otevřít“ zákon o veřejných zakázkách a administrativní procesy ve veřejném zadávání.

Konstatuji, že teoretická východiska jsou adekvátní výzkumnému problému. Autor je dovede velmi dobře aplikovat. Kriticky lze poznamenat, že autor mohl více vytěžit z vědeckého diskursu (z literatury publikované ve vědeckých časopisech indexovaných na WoS) zabývajících se teorií sítí. Odvolávka na wikipedii (s. 10) není vhodná. Wikipedie není vědeckým zdrojem poznatků. Vhodnější je hledat ve vědeckých databázích. Problém teorie sítí je živě diskutován i v současnosti. Tomu neodpovídá autorův přehled literatury. Většina pramenů je z 90. let minulého století. Výjimku tvoří Potůček (2017) a Potůček, Vass, Kotlas (2010). Totéž platí pro fenomén korupce. Zde zůstala opomenuta göteborgská škola. Z našich autorů zůstal nezmiňován Ivan Langr (diplomová práce ke korupci ve veřejném zadávání, vedoucí P. Frič; poté řada článků I. Langra a zejména jeho doktorská disertace obhájená na KVSP v roce 2020 zabývající se systémovou korupcí v ČR).

6) *Metodologický přístup a aplikace jednotlivých metod;*

Pokud se týká metod, diplomant správně uvádí, že při výzkumu je důležité vybrat správný výzkumný design, přičemž se nabízí kvantitativní či kvalitativní výzkumný design. Autor volí kvalitativní design. Práce využívá přístupu podle Yina (Yin 1994), opírá se o teorii sítí politických aktérů, jak ji charakterizuje Potůček (2017). Vychází z vymezení korupce, jak je diskutována v některých vědeckých publikacích.

V empirické části se opírá o dotazníkové šetření mezi experty na veřejné zakázky. S ohledem na vzorek byla provedena verbální deskriptivní analýza. Osobně bych pro vytěžení uvedené slupiny expertů preferoval strukturované rozhovory.

Diplomant taktéž provedl mediální analýzu případů zabývajících se korupcí. Tomuto problému se věnuje část 4.4, která se váže k „podcíli“ diplomové práce, jímž je zjistit, zda média mají vliv na změnu zákona o veřejných zakázkách. Výsledky zkoumání jsou obsaženy na s. 58 a 59. Celkově konstatuji, zvolený metodologický přístup je vhodný a taktéž k aplikaci metod nemám vážné připomínky.

7) *Využití literatury a dat;*

Zhodnocení využití literatury jsem provedl ve výše uvedených bodech. Konstatuji, že diplomant dovede analyzovat literaturu a využít ji jako podporu pro vlastní zkoumání. Pokud se týká využití dat, konstatuji, že diplomant zvolil odpovídající zdroje a vhodný postup. S ohledem na skutečnost, že diplomová práce se zabývá hledáním korupčních příležitostí v zákonech o veřejných zakázkách od 1993, byly tyto zákony brány jako primární zdroj dat.

Autor uvádí, že nevyužil rozhovory s aktéry proto, že předpokládá, že by rozhovory mohly zapříčinit zkreslení výstupů analýzy. Místo toho bylo provedeno anonymní dotazníkové šetření. Bylo vybráno 30 úředníků z oddělení veřejných zakázek. Vzorek je potřebně popsán na s. 32 a 33 a taktéž je podána metodika sběru dat a jejich vyhodnocení. Podotýkám, že osobně bych preferoval strukturované rozhovory.

Dále je provedena mediální analýza s využitím webového portálu Newton Media. Postup získávání těchto informací je taktéž potřebně charakterizován. Celkově k využití dat konstatuji, že diplomant prokázal, že velmi dobře dovede získávat vhodná data, analyzovat je a formulovat odpovídající závěry.

8) *Stylistiky a formálního zpracování (citace, grafická úprava atd.).*

Diplomová práce splňuje formální požadavky na diplomovou práci. Ojedinele lze vytknout drobnosti, jako např. na:

s. 3 se uvádí: „kdy bylo veřejnými zadavateli utraceno zhruba 550 miliard korun“. Sloveso „utraceno“ je nevhodné. „Utraceno“ z ekonomického hlediska znamená totéž co „promrháno“. To jistě autor neměl na mysli, že by všechny výdaje na veřejné zakázky byly alokovány neracionálně.

s. 6 „V rámci kapitoly je podrobně popsána Teorie politických sítí aktérů“. Teorie politických sítí aktérů není vlastním názvem, tedy nemá být velké písmeno.

s. 7 (první odstavec, před cíli) je redundantní a nefunkční.

Otázka do diskuse:

1. Jaké hlavní závěry vyplývají ze zkoumání pro veřejnou politiku v oblasti politiky veřejného zadávání?

Závěr:

Z výše uvedených důvodů doporučuji práci přijmout k obhajobě a hodnotit ji známkou „velmi dobře“ (2), písmenem C“.

Datum: 26.8. 2020

Podpis:

Prof. PhDr. František Ochrana, DrSc.